

Rooma Waxay Dhidibada U Taagtaa Riyadii - Lambar Lix Iyo Toban

*Imtixaanka Ugu Dambeeya: Fahamka Astaanta Rooma iyo Adeegsiga
Saddex-geesoodka ah ee Waxsii-sheegidda*

Jeff Pippenger
2024-09-04

Kuwa ku jira dhinaca qaldan ee murankan ugu dambeeya ee ku saabsan astaanta Rooma waxay ku tiirsan yihiin adeegsiga khaldan ee ku-dhaqangelin saddex-geesood ah oo wax sii sheegidda ah, iyagoo soo jeedinaya in saddexda Rooma lagu qeexo saddexda sharci ee Axadda ee sannadaha 321, 538, iyo sharciga Axadda ee dhowaan imanaya ee Maraykanka. Markay sidaas samaynaayan, waxay saarayaan eex qaldan qaanuunka iyo taariikhda wax sii sheegidda ee ay doorteen, sidaas oo kale sidii lagu sameeyey murankii ku saabsanaa afarta cayayaan ee Yoo'eel. Afarta qarni ee ay daba socdaan afarta cayayaan ee wax cuna ee ku xusan lixda aayadood ee ugu horreeya ee Yoo'eel waxay ka hadlayaan sida dadka Ilaah si tartiib-tartiib ah loogu baabi'iyey afar qarni gudahood, iyo in baabi'intaas lagu fuliyey aqbaliddii Adventism-ku ay aqbashay fiqiga Rooma iyo Protestantism-ka riddoobay.

Muranka hadda taagan, kuwa isku daya inay sharciga Axadda u adeegsadaan inay ku qeexaan saddexda Rooma, waxay ka fogaadaan runta ah in dhab ahaantii ay jiraan afar sharci oo Axad ah oo lagu aqoonsaday ereyga nebinnimada ee Ilaah, iyo in sannadka 321 uu matalo sharciga Axadda ee dhawaan iman doona ee Maraykanka, halka sharciga Axadda ee 538 uu yahay astaanta sharciga Axadda ee lagu dhaqan-gelin doono dhammaan quruumaha dunida. Afar sharci oo Axad ah ma tilmaamaan saddex sharci oo Axad ah, gaar ahaan marka muujinta saddexaad ee adeegsiga saddex-geesoodka ah ee nebinnimada ay metesho rumoobidda kama dambaysta ah. Sharciga Axadda ee dhawaan iman doona ee Maraykanku ma aha sharciga Axadda ee ugu dambeeya; run ahaantii, wuxuu calaamad u yahay bilowga taxane sharciyo Axad ah iyadoo qaran kasta oo dunida ku yaal uu si tartiib-tartiib ah u aqbalayo calaamadda awoodda baadariga.

Kuwii la kiciyey Julaay 2023 waxaa laga doonayaa inay fahmaan in imtixaanka nebiyadeed ee iyaga hor yimaadaa uu dhaco inta lagu jiro daadinta Ruuxa Quduuska ah, iyo in muddadaas daadinta ah hal koox ay helayso “saliidda,” halka kooxda kalena ay helayso “khiyaano xoog leh.” Matalka ugu weyn ee kuwa hela khiyaano xoog leh waxaa lagu muujiyey isla cutubka uu ku yaal oraahda khiyaano xoog leh, cutubkaasna runta ama la jecel yahay ama la diido waa runta qeexaysa xiriirka nebiyadeed ee u dhexeeya Roomaankii jaahilka ahaa iyo Roomaankii baadariga ahaa.

Xidhiidhka nebinnimo ee u dhexeeya 321 iyo 538 waxa muujinaya xidhiidhka nebinnimo ee u dhexeeya kaniisadda Pergamos iyo kaniisadda Thyatira. Maalmaha ugu dambeeya, Roomaankii jaahiliga ahaa, oo ay matalaan 321 iyo Pergamos, waa astaan u ah Maraykanka, halka Roomaankii baadariga, oo ay matalaan 538 iyo Thyatira, uu astaan u yahay Rooma Casriga ah.

Roomii hore ee 321 waxay ahayd dawlad awood keliya ah, Roomii labaad ee 538-na waxay ahayd awood laba-geesood ah oo matalaysay isku-darka kaniisadda iyo dawladda, iyadoo kaniisaddu xukuntay xidhiidhkaas. Roomii saddexaad oo ah tan ugu dambaysa, taas oo ah Rooma casriga ah, waa awood saddex-geesood ah oo ka kooban bahalka weyn, bahalka, iyo nebiga beenta ah.

Bawlos wuxuu baray in aan la fahmin xidhiidhka nebiyadeed iyo taariikhiga ah ee u dhexeeya Roomaankii jaahiliga ahaa (masduulaagii) iyo Roomaankii baadariga ahaa (bahalkii) ay ahayd muujinta nacayb loo qabo runta, taas oo keentay marin-habaabin xoog leh. Nebiyadii oo dhan, Bawlosna ku jiro, si gaar ah waxay uga hadlayeen maalmaha ugu dambeeya; sidaas daraaddeed, xidhiidhka ka dhexeeya labadaas awoodood ee ku jira taariikhda Bawlos wuxuu ka dhigan yahay xidhiidhka ka dhexeeya saddexda awoodood ee Rooma Casriga ah ee maalmaha ugu dambeeya. In la diido xidhiidhka nebiyadeed ee “sameeya” midowga saddex-geesoodka ah ee masduulaagga, bahalka, iyo nebiga beenta ah maalmaha ugu dambeeya waa in aad naftaada u sugto marin-habaabin xoog leh.

Fasirkii gaarka ahaa ee Uriah Smith ee ku saabsanaa boqorka woqooyi wuxuu matalayey “sabab” soo saartay “saamayn.” Laakiin kooxda ku jirta dhinaca qaldan ee murannada ku saabsan Rooma si gaar ah ayaa loo aqoonsaday inay yihiin kuwo aan awoodin inay sabab uga garteen saamayn. Smith ma uu arkin in ku-dhaqankiisii qalloocnaa ee boqorka woqooyi uu soo saari doono madal nebiyadeed oo horseedi doonta inuu sidoo kale si qaldan u metelo belaayada lixaad, halkaas oo ay taal digniin ku saabsan in la ilaashado ama la lumiyo marada xaqnimada Masiixa.

Sida Bawlos uu xoogga u saaray Warqaddii Labaad ee Tesaloniika, Yooxanaa cutubka lix iyo tobnaad ee Muujintii iyo belaayada lixaadba wuxuu adkaynayaa baahida loo qabo in la garto cidda ay yihiin saddexda quwadood ee dunida u hoggaamiya Armageddoon. Adeegsiga qaldan ee Smith ee boqorka woqooyi wuxuu marag u yahay karti-darro ku saabsan in si qumman loo dabaqo noocyada iyo kuwo ka-hortooda.

Smith ma awoodin, ama ma doonaynin, inuu adeegsado mabda’ a si xooggan loogu caddeeyey qoraallada Bawlos, kaas oo ah in waxa sugan ee muuqda ka hor xilligii iskutallaabta ay matalayeen waxa ruuxiga ah ee ka dambeeya xilligii iskutallaabta. Marka mabda’ gan si taxaddar leh oo sax ah loo raaco, si fudud ayaa loo caddayn karaa in “boqorka woqooyi” uu yahay mid ka mid ah astaamo badan oo matala “boqorka woqooyi” ee ruuxiga ah maalmaha ugu dambeeya. Adventistayaasha maalinta toddobaad, dadka kale oo dhan ka sii badan, waa inay ogaadaan in mid ka mid ah qaab-dhismeedyada aasaasiga ah ee wax sii sheegiddu ku dhisan tahay uu yahay muranka u dhexeeya Masiixa iyo Shaydaanka. Masiixu waa Boqorka runta ah ee woqooyi, Shaydaankuna wuxuu isku dayayey inuu isu muujiyo sidii boqorka woqooyi ee been-abuurka ah.

Gabay iyo Sabuur loogu talagalay wiilashii Qorax. Rabbigu waa weyn yahay, oo aad buuna ugu mudan yahay in lagu ammaano magaalada Ilaaheenna, buurtiisa quduusnimadiisa. Buur Siyoon, oo ku taal dhinacyada woqooyi, magaalada Boqorka weyn, waa qurux badan tahay meesha ay taal, waana farxadda dhulka oo dhan. Ilaahna qasriyadeeda waxaa looga yaqaan magangalkii. Sabuuradii 48:1–3.

Dadaallada Shaydaanku ugu jiro inuu ku daydo Boqorka runta ah ee woqooyi waxa ka mid ah adeegsiga baadariga Rooma sidii wakiilkiisa dhulka jooga. Shaydaanku waa ka gees Masiixa, sidaas oo kalena baadariga Rooma waa ka gees Masiixa, kaas oo ah ergayga Shaydaanka ee hawshiisa khiyaanada ah.

“Si loo helo faa’iidooyinka iyo maamuusyada dunida, kaniisadda waxaa loo horseeday inay raadsato raallinimada iyo taageerada ragga waaweyn ee dunida; sidaasayna, markay Masiixa diidday, loogu qasbay inay daacadnimo u muujiso wakiilka Shayddaanka—hoggaamiyaha kiniisadda ee Rooma.” *The Great Controversy*, 50.

Markii boqortooyadii Alexander the Great ay kala jabtay, Seleucus Nicator wuxuu noqday boqorkii ugu horreeyey ee woqooyi ee taariikhda lagu matalay cutubka kow iyo tobnaad ee Daanyeel. Aabbihiis, Antiochus, wuxuu ahaa hoggaamiye saamayn weyn ku lahaa boqortooyadii Alexander, wiilkiisii Seleucusna waxaa loo magacaabay satrabkii Baabuloon. “Satrab” waa taliye gobol, oo markii Seleucus uu gacanta ku dhigay saddex ka mid ah afartii dhul-beereed ee ay boqortooyadii Alexander u kala qaybsantay, wuxuu noqday boqorkii woqooyi.

Fasiraadda gaarka ah ee Smith iyo ka fogaanshihiisii xeerarka naxwaha ayaa ku hoggaamiyey inuu u qaato in awoodihii ugu dambeeyey ee ka koobnaa isbahaysiga sharka ee Shayddaanka maalmaha ugu dambeeya lagu matalay waxsii sheegidda ahaan awooddo dhab ah, ee aan ahayn awooddo ruuxi ah. Sidaas darteed, ma uu arki karin in Seleucus Nicator, isagoo ah boqorkii ugu horreeyey ee woqooyiga, taliyihii Baabuloon, ay daruurad ahaan waxsii sheegiddu u waajibinayso inuu matalo boqorka ruuxiga ah ee ugu dambeeya ee woqooyiga, kaas oo ahaa awooddii xukuntay Baabuloonta ruuxiga ah ee casriga ah.

Markaasaa waxaa ii yimid mid ka mid ah toddobadii malaa’igood ee haystay toddobada fijaan, wuuna ila hadlay, isagoo igu leh, Halkan kaalay; waxaan ku tusi doonaa xukunka dhilladii weynayd oo ku fadhida biyo badan dushooda; taas oo boqorradii dhulku ay la sinaysteen, oo kuwii dhulka degganaana lagu sakhraamiyey khamriga sinadeeda. Sidaas daraaddeed ayuu Ruuxa igu qaaday oo cidlada ii geeyey; oo waxaan arkay naag ku fadhida bahal guduudan, oo ay ka buuxaan magacyo cay ah, oo leh toddoba madax iyo toban gees. Naagtuna waxay ku labisnayd guduud iyo casaan, oo waxaa lagu sharraxay dahab iyo dhagaxyo qaali ah iyo luul, iyadoo gacanteeda ku haysata koob dahab ah oo ay ka buuxaan karaahiyo iyo wasakhda sinadeeda; oo wejigeeda waxaa ku qornaa magac ah, SIR, BAABILOON TA WEYN, HOOYADA DHILOOYINKA IYO KARAAHIYADA DUNIDA. Oo waxaan arkay naagtii oo ku sakhraansan dhiiggii quduusiinta iyo dhiiggii maragfurayaashii Ciise; oo markaan arkay, waxaan la yaabay yaab weyn. *Muujintii 17:1-6*.

Awoodda xukunta Baabuloon maalmaha ugu dambeeya waa kaniisadda baadariga, sidaas darteedna iyadu sidoo kale waa boqorka woqooyi ee ruuxiga ah.

“Naagtii (Baabuloon) ee Muujintii 17 waxaa lagu sifeeyey inay tahay ‘mid ku lebisna guduud iyo casaan, oo lagu qurxiyey dahab iyo dhagaxyo qaali ah iyo luul, iyada oo gacanteeda ku haysata koob dahab ah oo ka buuxa karaahiyo iyo wasakhnimo; ... oo fooddeeda waxaa ku qornaa magac ah, Qarsoodi, Baabuloon Kii Weynaa, hooyada dhillooyinka.’ Nebigu wuxuu leeyahay: ‘Waxaan arkay naagtii iyadoo ka sakhraansan dhiigga quduusiinta iyo dhiigga

shuhadadii Ciise.’ Waxaa kaloo lagu dhawaaqay in Baabuloon ay tahay ‘magaaladaas weyn oo xukunta boqorrada dhulka.’ Muujintii 17:4-6, 18. Awooddii qarniyo badan talis keli-talishimo ah ku haysay boqorradii Masiixiyadda waa Rooma. Midabka guduudka iyo casaanka, dahabka iyo dhagaxyada qaaliga ah iyo luulka, waxay si cad u sawirayaan haybadda iyo faanka ka sii badan kan boqornimada ee kursiga kibirka badan ee Rooma. Mana jirto awood kale oo si run ah loogu sheegi karo inay tahay ‘mid ka sakhraansan dhiigga quduusiinta’ sida kaniisaddaas oo si arxan-darro ah u silcisay kuwa raaca Masiixa. Baabuloon waxaa kaloo lagu eedeeyey dembiga xidhiidhka sharci-darrada ah ay la leedahay ‘boqorrada dhulka.’ Waxay ahayd ka leexashada Rabbiga iyo isbahaysiga la galay quruumaha aan Ilaah aqoon in kaniisadda Yuhuuddu ku noqotay dhillo; Roomana, iyadoo si la mid ah isu fasahaadinaysa oo raadinaysa taageerada quwadaha dunida, waxay heshay xukun la mid ah.” Dagaalkii Weynaa, 382.

Guddoomiyuhu waa boqorka, oo sida ku cad Ishacyaah, boqorku waa boqortooyo, sidoo kalena waa magaalada caasimadda ah ee boqortooyada.

Waayo, madaxa Suuriya waa Dimishaq, oo madaxa Dimishaqna waa Resiin; oo shan iyo lixdan sannadood gudahood ayaa reer Efrayim la jebin doonaa, si aanay mar dambe dad u ahaan. Oo madaxa Efrayim waa Samaariya, oo madaxa Samaariyana waa ina Remalyaah. Haddaaddaan rumaysan, xaqiiqdiina lama adkayn doono. Ishacyaah 7:8, 9.

Sida ku cad maragga Ishacyaah, ardayga waxsii sheegidda ee ku baraaruga bisha Luulyo ee sannadka 2023 si uu u galo hab imtixaan oo waxsii sheegid ah waa inuu gartaa astaanta waxsii sheegid ee “madax” haddii uu doonayo in la adkeeyo. Haddii uusan garan oo uusan dabaqin astaanta “madax” marka taas loo baahdo, markaas lama adkeeyo. Kuwa aan rumaysan lama adkeeyo, sidaas darteedna Ishacyaah wuxuu aqoonsanayaa laba qaybood oo caabudayaal ah maalmaha ugu dambeeya, kuwaas oo ama la adkeeyo ama aan la adkayn. Iyagu waa isla labadaas qaybood ee ama leh “saliidda,” ama aan lahayn “saliidda.”

Koox la aasaasay oo saliid leh waxay aqbashaa farriinta Qayladii Saqdhaxe oo la bilaabay in la iftiimiyo bishii Luulyo 2023, ama waxay aqbashaa marin-habaabinta xooggan ee 2 Tesaloniika. Imtixaankoodu waa samaysanka sawirka bahalka, iyo habka bahalku u samaysmo—ha ahaado bahalkii baabtiiska ee Qarniyadii Mugdiga, ama sawirkiisa ay samayso Maraykanku, ama isbahaysiga saddex-geesoodka ah ee dunida u horseeda Armageddoon. Tani waxay ku jirtaa baahida lagama maarmaanka ah ee ah in la garto in “madaxa,” “boqorka,” oo ah kan xukuma labada quwadood ee kale ee ka kooban isbahaysiga saddex-geesoodka ah, uu yahay quwadda baabtiiska.

“Madaxa,” oo ah caasimaddii Yahuudah, waxay ahayd Yeruusaalem, magaaladii Rabbigu doortay inuu magiciisa dhex dhigo.

Rehobocaam ina Sulaymaan wuxuu boqor ka noqday dalka Yahuudah. Rehobocaamna wuxuu jiray kow iyo afartan sannadood markuu boqornimada bilaabay, oo toddoba iyo toban sannadood ayuu Yeruusaalem ku boqor ahaa, taasoo ah magaaladii Rabbigu ka dhex doortay qabiilooyinka reer binu Israa’iil oo dhan inuu magiciisa halkaas dhigo. Oo hooyadiisna magaceedu wuxuu ahaa Nacmah oo ahayd reer Cammoon. 1 Boqorradii 14:21.

Khilaafka weyn ee u dhexeeya Masiixa iyo Shayddaanka, magaalada caasimadda ah ee Masiixa, oo uu magiciisa saaro, waa Yerusaaalem; halka kan been-abuurka ah ee Shayddaanku yahay magaalada dhabta ah ee Baabuloon, taas oo matasha Baabuloonta ruuxiga ah, magaaladaas weyn ee maalmaha ugu dambeeya. Shayddaanku magiciisa wuxuu saaraa foodda, isagoo taas kaga dayaya magaalada iyo caasimadda Ilaah. Boqorka halkaas deggan waa hooyada dhillooyinka, taas oo sino la gasha boqorrada dunida. Hooyada dhillooyinku waa awoodda baabanimada, gabdhaheeduna waa kaniisadaha Protestant-ka ee dhacay; kuwaas oo kaniisadda ugu horraysa ee dhacday ee riddowday ay tahay Protestant-yada riddowday ee Maraykanka.

Protestantiyiintaas riddada ah waxay matalaan geeska Protestant-ka ee bahalka dhulka, waxayna ku xiran yihiin hooyadood tan iyo markii ay diideen farriintii nebinnimada ee la furfuray 1798. Wejigooda dhigga ah, geeska Jamhuuriga, wuxuu ku xiran yahay boqorrada dhulka iyada oo loo marayo xiriirkooda Qaramada Midoobay, oo ah tobanka boqor ee Muujintii toddoba iyo tobnaad. Midowga saddexleyda ah ee dunida u hoggaamiya Armageddoon waxaa lagu matalayaa madaxiisa, halkaas oo magiciisu yaallo, oo Rooma casriga ah ee ruuxiga ahi ay tahay Baabuloon casri ah oo ruuxi ah. “Madaxiisu” waa awoodda baabanimada.

Kan kowaad wuxuu metelaa kan ugu dambeeya, oo haddii aad Daanyeel cutubka labaad u dabaqdo sidii ay sameeyeen Millerites-ku, isagoo matalaya afar boqortooyo, ama sidii loo furay maalmaha ugu dambeeya isagoo matalaya siddeed boqortooyo, boqortooyadii ugu horraysay waxay ahayd Baabuloon dhab ah. Millerites-ku waxay kuu sheegi lahaayeen in tii ugu dambaysay ay ahayd Rooma dhab ah. Baabuloon iyo Rooma waa astaamo la is-weydaarsan karo, waayo iyagu waa kan ugu horreeya iyo kan ugu dambeeya ee silsilad nebiyadeed.

Maalmaha ugu dambeeya boqortooyadii ugu horraysay ee Baabuloonta dhabta ahi waxay u taagan tahay boqortooyada siddeedaad oo ah tan ugu dambaysa, taas oo ah Baabuloonta casriga ah ee ruuxiga ah, isla markaana ah Rooma casriga ah ee ruuxiga ah. Marka loo eego labada markhaati ee lagu matalay Daanyeel cutubka labaad, Baabuloon iyo Rooma waa calaamado is-beddeli kara.

Markii dhilladii baadarigu lagu sawiro iyada oo magac fooddeeda ku qoran yahay oo aqoonsanaya “Baabuloonta Qarsoon,” waxaa sidoo kale lagu aqoonsanayaa “Rooma Qarsoon.” “Qarsoodi” nebiyadeed waxay meteshaa run aad u qoto dheer oo aan suurtoobin in la fahmo gunta runta halkaas lagu metelay, gaar ahaan haddii aanu jirin saameynta Ruuxa Quduuska ahi. Laakiin “qarsoodi” kitaabiga ahi sidoo kale waxay dalbanaysaa in waxa la muujiyo ee la xiriira qarsoodiga uu noqdo faham lagama maarmaan u ah kuwa doonaya inay imtixaanka ka gudbaan. Tani waa sababta ay labada markhaati ee Muujintii u adkeeyaan baahida loo qabo in la fahmo Rooma casriga ah.

Halkan waxaa ku jirta xigmad. Kii waxgarasho leh ha tiriyo tirada bahalka, waayo waa tirada nin; tiradiisuna waa lix boqol iyo lixdan iyo lix. Muujintii 13:18.

“Hikmaddu” waxay garanaysaa tirada bahalka, taas oo ah tirada nin, tiradiisuna waa lix, lix, lix. “Ninkii dembiga” waa madaxa bahalka. Hikmaddu waa sifo ka mid ah bikradaha xigmadda leh ee maalmaha ugu dambeeya, sidoo kalena waa astaan u ah kuwa fahmaya korodhka aqoonta ee maalmaha ugu dambeeya. Kuwa aan fahmin waa bikrado nacas ah, waana kuwa sharka leh.

“Hikmadda” ayan fahmin, sida lagama maarmaanka u ah waxsii sheegidda, waa inay ku jirtaa macnaha imtixaanka ugu dambeeya ee waxsii sheegidda, waayo waa markan ay bikradaha xigmadda leh iyo kuwa nacaska ahi jiraan. Waa inay fahmaan “lix, lix, lix.” Maskaxda leh hikmadda waxaa Yooxanaa sidoo kale ku meeleyaa maalmaha ugu dambeeya ee Muujintii cutubka toddoba iyo tobnaad.

Oo halkan waxaa ku jirta maskaxdii xigmadda leh. Toddobada madax waa toddoba buurood oo naagtu ku fadhido. Waxaana jira toddoba boqor: shan waa dhaceen, mid baa jira, kan kalena weli ma iman; oo markii uu yimaado, waa inuu sii jiraa wakhti gaaban. Bahalkii jiray, haddana aan jirin, kaas qudhiisu waa kii siddeedaad, wuxuuna ka mid yahay toddobada, oo halaag buu u socdaa. Muujintii 17:9–11.

“Maskaxda” leh xigmadda ay ku garan karto tirada “lix, lix, lix,” waa bikrad xigmad leh oo heshay “maskaxda Masiixa.”

Waayo, bal yaa gartay maanka Rabbiga si uu u waaniyo? Laakiin innagu waxa aynu leennahay maanka Masiixa. 1 Korintos 2:16.

Kooxda bikradaha xigmadda leh waxay leeyihiin maanka Masiixa, bikradaha nacasyada ah ee sharka lehna waxay leeyihiin maanka cadowga Masiixa.

“Waqtigii waa yimid iftiinka runta ahu inuu ka dhex iftiimo gudcurka anshaxa. Farriintii malaa’igta saddexaad ayaa loo diray dunida, iyadoo dadka looga digayo inay qaataan calaamadda bahalka ama tan sanamkiisa fooddooda ama gacmahooda ku taal. In la qaato calaamaddan waxay ka dhigan tahay in la gaaro isla go’aankii bahalku gaaray, oo la taageero isla fikradihii uu qabo, taasoo si toos ah uga soo horjeedda ereyga Ilaah.” Review and Herald, July 13, 1897.

Samaysanka ekaanshaha bahalka waa imtixaanka ugu dambeeya ee bikradaha masaalku ka hadlayo, kuwa caqliga lehina waxay leeyihiin maanka Masiixa, waayo waxay gaadheen isla go’aankii Masiixu gaadhay, maxaa yeelay waxay doonistoodii u hoos geeyeen hanuunka Ruuxa Quduuska ah. Samaysanka ekaanshaha Masiixa ee bikradaha caqliga leh wuxuu ka soo horjeedaa samaysanka ekaanshaha bahalka ee bikradaha nacasyada ah. Bikradaha nacasyada ahi waxay gaadhaan isla go’aanka bahalka, waayo waxay ku wareereen su’aasha imtixaanka ee ku saabsan aqoonsiga saxda ah ee kan Masiixa ka geesta ah, kaas oo ah boqorka woqooyi ee been-abuurka ah iyo madaxa Rooma casriga ah.

“Kuwa ku wareera fahamkooda ku saabsan Erayga, oo ku guuldarraysta inay arkaan macnaha kan Masiixa ka geesta ah, hubaal waxay isu taagi doonaan dhinaca kan Masiixa ka geesta ah.” Kress Collection, 105.

Bikradaha nacasyada ah, xilligii imtixaanka ee lagu matalay samaysanka ekaanta bahalka, waxay ku wareeraan fahamkooda ereyga. Wareerkoodu wuxuu ku salaysan yahay inay si qaldan u fahmeen erayga nebiyadeed ee Ilaah, oo maadaama ay ku fashilmeen inay arkaan macnaha saxda ah ee Rooma Casriga ah, waxay qaataan khiyaano xoog leh, waxay gaadhaan isla go’aankii bahalku gaadhay, oo waxay taageeraan isla fikradaha baabbanimo si toos ah uga soo horjeeda

ereyga Ilaah, waxayna isa saaraan dhinaca ka geeskan.

Waxaan sii wadi doonnaa fikirradan maqaalka xiga ee qaybtan.